

Pärnu maakonna arengustrateegia kultuuri valdkonna arengukava 2008-2013

Eessõna

Aastal 2010 on Pärnu maakond Euroopa kõige dünaamilisemas piirkonnas – Läänemere ruumis - asetsev puhta elukeskkonnaga loodusrikas, sotsiaalselt uuenenud, majanduslikult mitmekülgsest arenenud atraktiivne regioon: parim paik elamiseks, töötamiseks ja puhkamiseks.

Maakonna jõukus põhineb ettevõtlikel ja haritud inimestel ning kohalikul ressursil, mitmekülgsest stabiilsel majandusstruktuuril, optimaalselt väljaarendatud sotsiaalsfääril ja maakonna mainel.

Maakonnakeskus Pärnu on turvalise elukeskkonna, tasakaalustatud majanduse ja kaasaegse infrastruktuuriga regioonikeskus, omanäoline ning aastaringselt atraktiivne kuurortlinn.

(väljavõtte Pärnu maakonna arengustrateegiast)

Et Pärnu maakond tervikuna areneks tasakaalustatult ning dünaamiliselt, on oluline, et kultuuritegemise ja vaba aja veetmise võimalused toetaksid pärnumaalaste elu.

Tänaseni kehtinud arengukava vaatas sh läbi tegevuskava Pärnumaa kultuurivaldkonna arendamisele kuni aastani 2007. Et ei jääks "auku" tegevuste ja investeeringute planeerimises, otsustati kultuurivaldkonna teadlikule ning eesmärgistatud arendamisele otsa vaadata juba 2006.aasta teisest poolest alates.

Tegevusvaldkonna aluseks olnud strateegilised dokumendid ja seotud arengudokumendid

Pärnu maakonna arengustrateegia aastani 2010

Pärnu maakonna puhke- ja turismimajanduse arengukava aastateks 2005-2008

Pärnumaa kultuuri tegevuskava 2003 – 2007

Siseministeeriumi valitsemisala arengukava aastateks 2007-2010

Kultuuriministeeriumi strateegiline arengukava 2007 – 2010

Siseministeeriumi ja Kultuuriministeeriumi vaheline koostööleping 23. augustist 2005.a.

Pärnumaa rahvakultuuri strateegiline arengukava 2008-2012

Pärnu linna arengukava aastani 2015

Audru valla arengukava kuni aastani 2010

Varbla valla arengukava kuni aastani 2010

Koonga valla arengukava kuni aastani 2013

Kaisma valla arengukava aastani 2010

Vändra valla arengukava aastani 2010

Tori valla arengukava aastani 2014

Are valla arengukava aastani 2010

Sauga valla arengukava aastani 2009

Paikuse valla arengukava aastani 2013

Surju valla arengukava aastani 2012

Häädemeeste valla arengukava aastani 2010

Tahkuranna valla arengukava aastani 2010

Lavassaare valla arengukava aastani 2011

Vändra alevi arengukava 2005-2010

Saarde valla arengukava aastateks 2006-2011

Pärnumaa väikemuuseumida arengukava 2007-2013

Pärnu rahvakultuuri strateegia 2003-2010

Pärnu linna muusikastrateegia aastateks 2005-2010

Pärnu Muuseumi arengukava

Pärnu teater Endla arengukava

Pärnu Linnaorkestri arengukava 2005-2008

SA Kihnu Kultuuriruum põhikiri ja tegevuskava

Missioon

Kultuuri valdkonna missiooniks Pärnumaal on meie rahvusliku identiteedi säilimine, pöörates erilist tähelepanu teatud piirkondadele omaste ainulaadsete kultuurinähtuste säilitamisele, maakonnas elavatele inimestele ja tegutsevatele kultuuriinstitutsioonidele tasakaalustatud arengutingimuste loomine väärtustades ning toetades nii harrastus kui professionaalset tegevust loovuse vallas.

Hetkeolukorra analüüs

Valdkonna saavutused ja tugevused

- Väljakujunenud kultuuriasutuste võrk (34 KOV poolt hallatavat rahva- ja kultuurimaja, külakeskused, linnaosade keskused, raamatukogud jm).
- Arvukad noorte ja täiskasvanute kollektiivid, mis tagavad laulu- ja tantsupeotraditsiooni säilimise. Maakonnasisene aktiivne täiskasvanute täiendkoolitus (Rahvaülikool, koostöö Rahvakultuuri Keskusega, Külaliikumise koolitused jm).
- Elujõulised kultuuriseltsid ja ühendused (üle 100 kultuuriga tegeleva MTÜ, OÜ ning ASi)
- Kodanikualgatusel põhinev aktiivne kultuurikorralduslik tegevus maakonnas (Pärnumaa Rahvakultuuri Keskseksi tegevus, Külaliikumine, festivale ja kultuurisündmusi korraldavad ühendused jm).
- Aktiivne koostöö erinevate sektorite (riiklik-, munitsipaal- ja kolmas sektor) ning kultuuriseltside ja -ühenduste vahel.
- Pikaajaliste traditsioonidega kultuurisündmused (küla- ja kihelkonnapäevad, muusika- ja folkloorifestivalid, laulu- ja tantsupeod, maakondlikud konkursid jms).
- Kultuurikorralduslikult tugev ning mitmekesiseid võimalusi pakkuv maakonnakeskus (Pärnu linn).
- Puuduvad tugevad kultuurilised tõmbekeskused naabermaakondades.
- Ajaloolist ja kultuurilist identiteeti loovad, kujundavad ja taastootvad teemaalad maakonnas (Kurgja, Soomaa, Reiu, Soontagana maalinn jt).
- Kihnu folkloori, käsitöö ja kombestiku kaitseks on loodud SA Kihnu Kultuuriruum.
- Professionaalsete loovisikute ja pedagoogide olemasolu ja tegutsemine kultuuriruumis.
- Muusikakoolide, kunstikooli ning laste- ja noorte huvikoolide olemasolu ning hea tase.
- Professionaalsetele loovisikutele töökohtade olemasolu.
- Kunstigaleriide ja luuleklubide olemasolu.
- Suurepärased kontserdipaigad (Pärnu Kontserdimaja, Pärnu Raekoja saal, mitmed kirikud Tori, Tahkuranna??? maakonnas).
- Hästi funktsioneerivad kultuuriorganisatsioonid: Pärnu teater Endla, Pärnu Linnaorkester, Pärnu Keskraamatukogu, Pärnu Muuseum, Pärnu Linnagalerii, Eesti Kontsert (Pärnu Kontserdimaja), Pärnu Kontserdibüroo, Pärnumaa Rahvakultuuri Keskseks, Nooruse Maja, Rahvatantsuansambel Kajakas, Gabriele Moe-ja Tantsukool, C.R. Jakobsoni Talumuuseum, Vändra Kultuurimaja, Kilingi-Nõmme Kultuurimaja jne.
- Valminud Pärnu Keskraamatukogu ehituse I etapp.
- Enamus maakonna raamatukogudest asuvad uutes või renoveeritud ruumides.
- Maakonna raamatukogud on internetiseeritud, tagatud on juurdepääs avalikule teabele.
- Pärnu Keskraamatukogus on kasutusel veebi-põhine raamatukogu tarkvara programm URRAM, maakonnas on programmiga liitunud 29 raamatukogu.
- Maakonna väikemuuseumidel on toimiv koostöövõrgustik, hea koostöö maakonnamuuseumiga.
- Muuseumid on jaotunud maakonnas ühtlaselt.
- Väikemuuseumitel on hea koostöö oma vallaga ja need on atraktiivsed.
- Vallamuuseumidel on garanteeritud pidev rahastamine vallaelarvetest.
- Maakonnas on arvukalt kultuurieluga seotud ja turistidele atraktiivseid muinsuskaitse objekte.

Valdkonna probleemid ja nõrkused

- Spetsialistide (kultuuritöötajad, huvikoolide pedagoogid, projektijuhid jt) vananemine, noorte vähene huvi kultuuritegevuse vastu.
- Missiooniga ja motiveeritud kultuurijuhtide vähesus.
- Vähesed oskused majandustegevuseks.
- Mainekujunduse alatähtsustamine, oskamatus sellealase tegevuse korraldamisel.
- Oskamatus pikemalt ette tegevusi planeerida.
- Vähesed läbirääkimisoskused.
- Kultuurikorralduse (täiend-)koolituse mittedeüksustamine, rahaliste ressursside nappus selles osas.
- Materiaalse baasi aeglane areng.
- Sotsiaalne kihistumine, kultuuritarbimine sõltub otseselt inimese kuuluvusest mingisse sotsiaalsesse gruppi.
- Meelelahutusliku- ja massikultuuri ning –meedia pealetung.
- Väärtfilmide vaatamise võimaluse puudumine.
- Kinode väike arv ja nende ebahülgeline territoriaalne jaotus.
- Rahvuskeelse ja keelepõhise kultuuri säilitamisele ja arendamisele suunatud kultuuriürituste vähesus (luulevõistlused, lastele suunatud sõnakunsti üritused jms).
- Kultuur ei ole omavalitsustes primaarne valdkond.
- Paljude kultuuriorganisatsioonide rahastamine projektipõhine, mis ei taga kultuuriprotsesside järjepidevust, ega loo tegijatele kindlustunnet tuleviku suhtes.
- Arenguks vajaminevate rahaliste ressursside nappus omavalitsuste eelarvetes.
- Kultuurialase info/reklaami/kriitika vähesus, silmapaistmatus ja kaootilisus.
- Professionaalsete loovisikute ja kultuurikorraldajate madal motiveeritus (väiksed palgad).
- Valdades asuvaid kontserdipaiku (eelkõige kirikud) pole võimalik kasutada külmal ajal.
- Kultuuritegevuse (s.h. rahvakultuuri) valdkonda reguleeriva seadusandluse puudulikkus.
- Kultuuri rahastamine sõltub poliitilisi otsuseid vastu võtvate isikute maitsetest.
- Puuduvad kultuuri valdkonda ja selle arengut mõjutavad uuringud ning süsteemne analüüs.
- Väikesed (nii inim- kui rahaliselt ressursilt) omavalitsusüksused.
- Kultuurivaldkonna väärtused, vajadused ja võimalused ei ole riiklikul ega kohaliku omavalitsuse tasandil piisavalt teadvustatud.
- Ainulaadse kultuuri hoidmiseks ja kaitseks vajaminev püsiasustuse hääbumine, vähesed võimalused selliste piirkondade püsielanikkonnale tööhõiveks ja toimetulekuks.
- Puudub huvikoolide riiklik toetus.
- Maavalitsuste hallatavate kultuuriasutuste ebamäärane staatus.
- Mittetulundussektori puudulik või ebausaldusväärne statistika.

Võimalused

- Riiklikud programmid kultuurivaldkonna arendamiseks (teater maale, laulu- ja tantsupeoprotsessi ja ülemaakondlike rahvakultuuriprojektide toetamine, süvamuusika Eestis, koori- ja rahvatantsujuhtide mentorite projekt, toetus mitteriiklikele kontsertorganisatsioonidele, kunstigalerii jt).
- Kultuurkapitali maakondliku ekspertgrupi olemasolu.
- Oma valdkonna juhtivad munitsipalsed ja kolmanda sektori kultuuriorganisatsioonid on riiklikul püsitoetusel (Pärnu Linnaorkester, Pärnu Uue Kunsti muuseum).
- Koori-, orkestri- ja rahvatantsujuhtide ning käsitöömeistrite kutsestandardite väljatöötamine ja spetsialistide kutsetunnistuste süsteemi rakendamine.
- Valdkonna spetsialistide taseme- ja täienduskoolituse olemasolu vabariigis (Tallinna Ülikool, Tartu Ülikool, TÜ Viljandi Kultuuriakadeemia, Pärnumaa Rahvakultuuri Keskus jm).
- Spetsialistide täienduskoolituse võimalused maakonnas (Pärnu Rahvaülikool, erialakursused, erinevad koolitusprojektid jm)
- Eesti ja Euroopa Liidu tasandil kultuuritegevust ja vabaharidust toetavad programmid ning fondid.
- Sõprusmaakondade, ja -omavalitsuste vaheliste kultuurisuhete aktiivne areng.

- UNESCO vaimse pärandi konventsiooni (võeti vastu 17. oktoober 2003.a. Pariisis) heaks kiitmine EV valitsuse poolt 5. jaanuaril 2006.a.
- Maakonna kaunis looduskeskkond ja kultuuriturismi areng.
- Koostöö üleriigiliste katusorganisatsioonidega (Kooriühing, Eesti Muusikanõukogu, Eesti Rahvatantsu ja Rahvamuusika selts jt).
- Geograafiline asukoht, kultuurisündmuste turundamisel koostöö turismiorganisatsioonidega.
- Infrastruktuuri arenguga on tõusnud kultuurisündmuste prestiiž (kontserdid, teatrietendused).

Ohud

- Elanikkonna vananemine.
Hariduskvaliteedi langus maal.
Tallinna, kui jõulise tömbekeskuse mõju valdkonna professionaalidele.
- Kultuuritegevuse (s.h. rahvakultuuri) valdkonda reguleeriva seadusandluse puudulikkus.
- Valdkonna vähene väärtustamine ühiskondlikul ja riiklikul tasandil.
- Kaasaegsel tasemel asjatundjate – arvamusiidrite vähesus.
- Väärtusorientatsioonide muutumine tarbijakeskseks.
- Kultuurisündmuste kajastamine üleriigilises meedias on vähene ja juhuslik.
- Kohaliku tasandi reklaamikanalid (eriti Pärnu Postimees) on kalleimad vabariigis.
- Viljandi kui kultuurilise tömbekeskuse mõju kasv.
- Väljastpoolt maakonda korraldatavate kultuurisündmuste kuhjumine suvesse ja detsembrisse.
- Liigne “festivaliseeritus” on loonud maakonna kultuuriorganisatsioonidest mulje, kui projektkollektiividest.
- Riigipoolse finantseerimise olematus muusikalisele algharidusele.

Kultuurivaldkonna eesmärgid

- 1. üldeesmärk:** *On säilitatud piirkondade kultuuriline omapära ja loodud arengueeldused nii pärimuskultuuri kui kaasaegse kultuuri vallas. Tagatud on unikaalse Kihnu kultuuri säilimine ja arendamine Kihnu ja Manija saartel, selle inimtekkelise kultuuri tutvustamine üle maailma.*

Eesmärgi indikaatorid:

- kultuuripärandi ja traditsiooniliste kultuurisündmuste toetusprogrammide arv ei vähene, omavalitsuste toetus kultuuripärandi säilitamisele jätkub ja kasvab;
- on kaardistatud ja andmebaasidesse kantud kultuuripärandi kandjad;
- maakondlike rahvakultuurisündmuste ja -festivalide arv, nendes osalejate arv ja publiku arv ei vähene;
- Kihnu elanike, kui kultuuri kandjate arv on stabiliseerunud ja kasvab;
- renoveeritud on Kihnu muuseum;
- on loodud seadusandlik raamistik Kihnu kultuuriruumi kaitseks, mis tagaks eri sektorite vahelise koostöö.

- 2. üldeesmärk:** *Pärnumaa on kujunenud tugevate kultuuritraditsioonidega ning kõrgelt hinnatud mainega, Eesti ja kogu Läänemere piirkonna kultuurielus aktiivselt osalevaks ning kvaliteetse kultuurieluga piirkonnaks.*

Eesmärgi indikaatorid:

- kasvab laulu- ja tantsupidudel (eriti noortepeod) ja pidude protsessis osalevate kollektiivide arv; püsib stabiilsena toetatavate kollektiivide arv; riikliku toetuse ja kohalike omavalitsuste poolt eraldatud toetussummad kasvavad; stabiilsena püsib osalejate oma rahaline panus protsessis osalemisses;
- Pärnumaa professionaalsed kollektiivid ja kultuuriorganisatsioonid sõltumata omandivormist on püsiva riikliku ja vastava omavalitsuse toetusega;
- Pärnumaa rahvakultuurikollektiivid osalevad regulaarselt Baltica festivalidel, osalenud harrastajate arv ja maapäeva käigus toimunud kontsertide arv on tõusutrendis;
- Pärnumaa professionaalsed ja harrastuskollektiivid annavad iga-aastaselt kontserte ja etendusi välisriikides; aktiivselt kasutatakse sõpruslinnade ja –valdade kontakte kultuurikollektiivide vahetuste korraldamiseks;
- kultuurisündmuste turundamisel ning info levitamisel toimib koostöövõrgustik maakonna turismiettevõtete, rahvusvahelist kõlapinda omavad kultuurisündmused on lülitatud turismiettevõtete pakettidesse;
- 2010 aastal toimuvad Pärnus rahvusvahelised Hansapäevad.

- 3. üldeesmärk:** *Pärnumaa elanikud tegelevad kaasaja nõuetele vastavates kultuuriobjektides aktiivselt loominguuga nii professionaalsel kui harrastuslikul tasemel; tagatud on elanike juurdepääs eriuulmiste kultuurisündmustele ja -pärandile.*

Eesmärgi indikaatorid:

- Endla teatri näitetrupp on täienenud 10 noore professionaalse näitlejaga;
- Endla teatris tegutseb tunnustatud kooliteatri trupp Noortestudio;
- Endla teater pakub kvaliteetset dramaturgiat tasakaalustatud repertuaaris ning atraktiivseid suvelavastusi;
- Pärnu Linnaorkester on püsiva 40-liikmelise koosseisuga;
- riiklike investeeringute maht maakonna rahvamajade ning raamatukogude renoveerimiseks ja remontimiseks ei vähene, perioodil renoveeritakse või remonditakse vähemalt 8 rahvamaja ja 3 raamatukogu;
- perioodil ehitatakse vähemalt 3 uut rahvamaja ning lõpetatakse Pärnu keskraamatukogu ehituse II etapp;
- renoveeritud või rekonstrueeritud on 5 vabaõhulava, kui Pärnumaa suvise kultuurielu olulist objekti;
- raamatukogu laenutuste arv ja interneti külastuste arv on kasvanud ? %)
- vallakeskustes, linnades ja suuremates rahvamajades on kaasaegne kinotehnika, kus toimuvad kinoseansid keskmiselt 2 korda nädalas.

- 4. üldeesmärk:** *Pärnumaal elavad ja töötavad haritud ja motiveeritud loovinimesed ja kultuuritöötajad.*

Eesmärgi indikaatorid:

- omavalitsuste eelarvete toel osalevad kultuurikorraldajad regulaarselt koolitustel Pärnu Rahvaülikoolis, Rahvakultuuri Arendus- ja Koolituskeskuses, TÜ Viljandi Kultuuriakadeemias jm.;

- jätkub maakondlike kultuuripreemiate (Eesti Kultuurkapitali aastapreemiad, C. R. Jakobsoni preemiad, aasta Särainimene preemiad jm) välja andmine praeguses mahus, preemiasummad suurenevad;
- kõikides maakonna linnades ja valdades tunnustatakse kultuuritegijaid (Pärnu linna kultuuripremia, muusikapremia, kunstipremia, teatripreemia, J. V. Jannseni preemia, Theodor Saare pärimuskultuuripremia; kohalike omavalitsuste vapimärgid ja/või aukodanikud;
- valdade kõrgharidusega kultuuritöötajale töötasu maksmisel arvestatakse vabariigi valitsuse ja TALO kultuuritöötajate palgakokkuleppega;

Tegevuskava 2008-2013

1. On säilitatud piirkondade kultuuriline omapära ja loodud arengueeldused nii pärimuskultuuri kui kaasaegse kultuuri vallas. Tagatud on unikaalse Kihnu kultuuri säilimine ja arendamine Kihnu ja Manija saartel, selle inimtekkelise kultuuri tutvustamine üle maailma.

Eesmärgid	Tegevused	Aeg	Tegevuse maksumus (tuhat krooni)						Allikad	Vastutajad	Märkused
			2008	2009	2010	2011	2012	2013			
1. Maakondlike rahvakultuurisündmuste ja -festivalide arv, nendes osalejate arv ja publiku arv ei vähene;	Festivalide, maakonna laulu- ja tantsupäevade korraldamine; kultuurisündmuste aktiivne reklaam ja tutvustamine meedias.	2008-2013	x	x	x	x	x	x	KOVide eelarved, RE, Kultuurkapital, HTMN, fondid, erakapital	KOVid, Pärnumaa Rahvakultuuri Keskseks, Kultuuriministeerium.	Koostöös kolmanda sektori katus- ja korraldus-organisatsioonidega.
2. Kihnu elanike, kui kultuuri kandjate arv on stabiliseerunud ja kasvab;	UNESCO Vaimse Kultuuripärandi nimistusse kantud Kihnu kultuuriruumi kaitse ja arendamise tegevuskava ellu viimine. Riiklike toetuste ja soodsate kvootide rakendamine saare traditsioonilise tegevuse arendamiseks (kalapüük, talupidamine, käsitööndus jms).	2008-2013 2008-2013	5 000 1 500	5 000 1 500	5 000 1 500	x 1 500	x x	RE, Kihnu Regionaalprogramm (kokku 20 mln (2007-2010) RE, Kihnu valla eelarve, EL abiprogrammid, EAS, Kihnu Regionaalprogramm	Kihnu VV, SA Kihnu kultuuriruum; Kihnu VV, SA Kihnu Kultuuriruum, SA Kihnu Väina Merepark, Keskkonnaministeerium; Põllumajandusministeerium; Pärnu maavalitsus;		
3. Kihnu muuseum renoveeritud	Kihnu muuseumi renoveerimine	2008	6 000						RE 2 500 tuh, Kihnu vald, fondid (12 mln) 2007 (372,0 tuh), Kihnu Regionaalprogramm	Kihnu VV	
4. Loodud seadusandlik raamistik Kihnu kultuuriruumi kaitseks, mis tagab eri sektorite vahelise koostöö;	Avaliku- ja erasektori ühtse ja koordineeritud tegevusplaani loomine seadusandlike aktide ettevalmistamiseks Vabariigi Valitsusele ja Riigikogule.	2008-2010	x	x	x				Kihnu valla eelarve, EAS,	Kihnu VV, Pärnu maavalitsus, Siseministeerium, Kultuuriministeerium, Vabariigi valitsus, Riigikogu saadikud Pärnu maakonnast	

5. Kaardistatud maakonna kultuuripärandi kandjad;	Pärnumaa elava kultuuripärandi kandjate kaardistamine ja riiklikesse andmebaasidesse kandmine.	2008-2013	x	x	x	x	x	x	RE, fondid	Rahvakultuuri Arendus- ja Koolituskeskus	
---	--	-----------	---	---	---	---	---	---	------------	--	--

2. Pärnumaa on kujunenud tugevate kultuuritraditsioonidega ning kõrgelt hinnatud mainega, Eesti ja kogu Läänemere piirkonna kultuurielus aktiivselt osalevaks ning kvaliteetse kultuurieluga piirkonnaks.

Esmärgid	Tegevused	Aeg	Tegevuse maksumus (tuhat krooni)						Allikad	Vastutajad	Märkused
			2008	2009	2010	2011	2012	2013			
1. Laulu- ja tantsupidudel (eriti noortepidudel) ja pidude protsessis osalevate kollektiivide arv kasvab;	Üldlaulu- ja tantsupidudel osalemine	2009, 2011	x	x	x	x	x	x	KOVide eelarved, RE, kollektiivide liikmete omaosalus	Kultuuriministeerium, KOVid, Pärnu maavalitsus	
püsib stabiilsena toetatavate kollektiivide arv; riiklik ja kohalike omavalitsuste poolt eraldatud toetussummad kollektiividele kasvavad;	KOVide ja Kultuuriministeeriumi poolt kooride, rahvatantsuansamblike ja puhkpilliorkestrite toetamine	2008-2013	x	x	x	x	x	x	KOVide eelarved, RE	Kultuuriministeerium, KOVid	
Stabiilsena püsib osalejate oma rahaline panus protsessis osalemisse;	Muusikalise- ja tantsulise ühistegevuse jätkusuutlikkuse tagamine	2008-2013	x	x	x	x	x	x	Kollektiivi liikmete omaosalus	Kollektiivide liikmed, juhatused ja juhid	
2. Pärnumaa professionaalsed kollektiivid ja kultuuriorganisatsioonid sõltumata omandivormist on püsiva riikliku ja vastava omavalitsuse toetusega.	Kollektiivide ja organisatsioonide arengukavadest lähtuvalt kavandatakse KOVide ja riigi eelarvete kokkupanemisel neile püsitoetused	2008-2013	x	x	x	x	x	x	RE, KOVide eelarved	Kultuuriministeerium, KOVid	

3. Pärnumaa rahvakultuurikollektiivid osalevad regulaarselt Baltica festivalidel; festivalil osalevate harrastajate arv ja maapäeva käigus toimunud kontsertide arv on tõusutrendis.	Osaletakse ning rahastatakse festivalil Baltica osalemist; korraldatakse festivali raames Pärnumaa päeva	2008-2013	x	x	x	x			KOVid, fondid	KOVid, Pärnumaa Rahvakultuuri Keskselts, Eesti Rahvuslik Folkloorinõukogu	
4. Pärnumaa professionaalsed- ja harrastuskollektiivid annavad iga-aastaselt kontserte ja etendusi välisriikides.	Kasutatakse aktiivselt sõprusmaakonna (Norra Buskerudi maakonna), sõpruslinnade ja – valdade kontakte kultuuri-kollektiivide vahetuste korraldamiseks	2008-2013	30	X	X	X	X	X	KOVid, Pärnu maavalitsus, fondid	Pärnu maavalitsus, KOVid, kollektiivide juhatused	
5. Kultuurisündmuste turundamisel ning info levitamisel toimib koostöövõrgustik maakonna turismiettevõtete ja infopunktidega.	Rahvusvahelist kõlapinda omavad kultuurisündmused on lülitatud turismiettevõtete pakettidesse, Pärnu maakonda tutvustavatesse infomaterjalidesse ning ajakohane info on kättesaadaval I-punktides ja KOVide kodulehtedel	2008-2013	20,0	X	X	X	X	X	KOVid, erakapital	KOVid, Pärnu turismiinfokeskus, I-punktid maakonnas, turismiettevõtted	
6. 2010 aastal toimuvad Pärnus rahvusvahelised Hansapäevad.	Hansapäevade korraldamine	2008-2010	250,0	x	x	x	x	x	Pärnu linn, fondid, erakapital	Pärnu linn	

3. Pärnumaa elanikud tegelevad kaasaja nõuetele vastavates kultuuriobjektides aktiivselt loominguga nii professionaalsel kui harrastuslikul tasemel; tagatud on elanike juurdepääs eriilmlikele kultuurisündmustele ja kultuuripärandile.

Eesmärgid	Tegevused	Aeg	2008	Tegevuse maksumus (tuhat krooni)					Allikad	Vastutajad	Märkused
				2009	2010	2011	2012	2013			
1. Endla teatri näitetrupp täienenud 10 noore professionaalse näitlejaga; Endla teatri tegutseb tunnustatud kooliteatri trupp.	Endla teater on aktiivne koostööpartner EMTA lavakunstikoolile ja TÜ VKA lavakunsti- osakonnale; Endla teater jätkab kooliteatri tegevust	2008-2013	200,0	200,0	X	X	X	X	RE	Endla teater	
		2008-2013	75,0	75,0	x	x	x	x	Pärnu linn, RE, fondid	Endla teater	
2. Pärnu Linnaorkester on püsiva 40-liikmelise koosseisuga	Linnaorkestri koosseisus on 40 orkestrandi ametikohta; kõrg-haridusega orkestrandi palk Linnaorkestris on Eesti keskmisel taseme	2008-2009	333	333					Pärnu linna eelarve	Pärnu LV	
		2008-2010	500	650	800	1 000	1000	1000	RE	Pärnu linnaorkester, Kultuuriministeerium	

3. Riiklike investeringute maht maakonna rahvamajade ning raamatukogude renoveerimiseks ja remontimiseks ei vähene, perioodil renoveeritakse või remonditakse vähemalt 8 rahvamaja ja 3 raamatukogu	Treimani rahvamaja renoveerimine;	2008	8 000					RE 4 mln kr, Häädemeeste vallaeelarve 4 mln, fondid	Häädemeeste VV
	Võidula rahvamaja/muuseumi renoveerimine	2008	15000					RE 2 000 tuh kr, Vändra vallaeelarve 8 000 tuh kr, fondid	Vändra VV
	Kabli seltsimaja remont	2009-2010		4 000	1 000			RE 2 000 tuh kr, Häädemeeste vallaeelarve 3 000 tuh kr	Häädemeeste VV
	Sindi seltsimaja kapitaalremont	2008	4 000					Sindi linnaeelarve, fondid	Sindi LV
	Kilingi-Nõmme klubi remont	2008-2010	800					Saarde vallaeelarve	Saarde VV
	Raeküla Vanakooli keskuse renoveerimine	2008	100	100				Pärnu linnaeelarve, fondid	Pärnu LV
	Tali rahvamaja remont	2008-2009	7 000					Saarde vallaeelarve, fondid	Saarde VV
	Häädemeeste seltsimaja remont	2008	3 300					Häädemeeste vallaeelarve 2,3mln, RE 1 mln, fondid (6,7 mln)	Häädemeeste VV
	Jõõpre raamatukogu renoveerimine	2008	X					Audru vallavalitsus	Audru VV
	Saulepi raamatukogu renoveerimine	2008	X					Varbla vallaeelarve	Varbla VV
	Lavassaare rahvamaja renoveerimine	2007-2010	85,0					EAS, Lavassaare valla eelarve	Lavassaare VV
	Raudteemuuseumi rekonstrueerimine	2007-2011						6,0 mln vallaeelarve (15-20%), EAS	Lavassaare VV
	Surju rahvamaja soojustamine ja voodri vahetamine	2007-2008	500,0	575,0				Surju vallaeelarve, fondid	Surju VV
Varbla rahvamaja renoveerimine	2009-2010	x	100,0				Varbla vallaeelarve, RE, fondid 500,0 tuh	Varbla VV	

Paadremaa rahvamaja rekonstrueerimine	2011				100,0			Varbla vallaeelarve, fondid	Varbla VV
Saulepi rahvamaja rekonstrueerimine	2010-2011			50,0	50,0			Varba vallaeelarve, fondid	Varbla VV
Kihnu rahvamaja akustika parandamine ja saalipõranda uuendamine	2007 (450,0 tuh) 2007 20,0 tuh							Kihnu vallaeelarve, fondid	Kihnu VV
Uulu Kultuuri-ja spordikeskuse akustika parandamine	2007-2010	X						Tahkuranna vallaeelarve 25,0 tuh, fondid	Tahkuranna VV

4. Perioodil ehitatakse vähemalt 3 uut rahvamaja ning lõpetatakse Pärnu keskraamatukogu ehituse II etapp.	Pärnu Keskraamatukogu II etapi valmimine		19,7					RE, Pärnu linnaeelarve	Pärnu LV
	Suurejõe rahvamaja ehitus		X						Vändra VV
	Lindi rahvamaja ehitus		X						Audru VV
	Suigu küla spordi- ja vaba aja keskuse ehitus		X						Are VV
	Vändra uue raamatukogu ehitamine	2008-2010	X	X	X			RE, Vändra alevieelarve, 700,0 tuh projekteerimiseks 2007	Vändra AV
5. Renoveeritud, rekonstrueeritud või ehitatud on 5 vabaõhulava, kui Pärnumaa suvise kultuurielu olulist objekti;	Vallikääru vabaõhulava rekonstrueerimine	2008-2009	11 250	6 250					Pärnu LV
	Pärnu ranna kõlakoja rekonstrueerimine	2008	300						Pärnu LV
	Kilingi-Nõmme laululava remont	2008	X						Saarde VV
	Pärnu-Jaagupi laululava ehitus	2008-2009	x	X					Halinga VV
	Uulu suveaia ja lava ehitus	2008-2010							Tahkuranna VV
	Matsi paadikuuri renoveerimine	2009		150,0				Varbla vallaeelarve, fondid	Varbla VV
	Varbla laululava ehitus	2009		200,0				Varbla vallaeelarve, fondid	Varbla VV
	Kihnu laululava projekteerimine ja ehitamine	2009-2011		100,0	x	x		Kihnu vallaeelarve, fondid	Kihnu VV
6. Muud rajatised, objektid	K.Pätsi mälestuse jäädvustamine: ausamba ümbruse rekonstrueerimine (projekt olemas)	2007-2010	X					Tahkuranna vallaeelarve 100,0tuh, RE	Tahkuranna VV

7. Muuseumikülastajate ja raamatukogukasutajate arv kasvab	raamatukogudele uuemate teavikute ja infokandjate hankimise toetuse suurendamine 50 kr-ni inimese kohta; muuseumitele juurdepääsuvõimaluste mitmekesisus, võimalus külastada virtuaalmuuseumi;	x	x	x	x	x	x	x			
8.. Vallakeskustes, linnades ja suuremates rahvamajades on kaasaegne kinotehnika, kus toimuvad kinoseansid;	Pärnu linn			x	x	x	x	x			

4. Pärnumaal elavad ja töötavad haritud ja motiveeritud loovinimesed ja kultuuritöötajad.

Eesmärgid	Tegevused	Aeg	Tegevuse maksumus (tuhat krooni)						Allikad	Vastutajad	Märkused
			2008	2009	2010	2011	2012	2013			
1. Kultuurikorraldajad osalevad regulaarselt koolitustel	Rahvakultuuri Arendus- ja Koolituskeskus korraldab regulaarselt koolitusi; omavalitsused võimaldavad oma kultuuritöötajate osavõttu TÜ Viljandi Kultuuriakadeemias jm koolituskeskustes toimuvatest kursustest	2008-2013	X	X	X	X	X	X	KOVide eelarved, omavahendid	KOVid, Rahvakultuuri Arendus- ja Koolituskeskus, kolmanda sektori kultuuriorganisatsioonid	

2. Igal aastal antakse välja maakondlike kultuuripreemiaid;	Antakse välja Eesti Kultuurkapitali maakondlikud aastapreemiad, C. R. Jakobsoni preemia, aasta Särainimene preemiad, Theodor Saare preemia jm	2008-2013	X	X	X	X	X	X	Kultuurkapital, Rahvakultuuri Arendus- ja Koolituskeskus	Kultuurkapital, Pärnu Maavalitsus, Rahvakultuuri Arendus- ja Koolituskeskus	
3. Kõikides maakonna linnades ja valdades tunnustatakse kultuuritegijaid aasta- jm preemiatega;	Antakse välja: Pärnu linna kultuuripreemia, Pärnu linna muusikapreemia, Pärnu linna kunstipreemia, J. V. Jannseni preemia, Pärnu linna teatripreemiad	2008-2013	X	X	X	X	X	X	KOVide eelarved	KOVid	
4. Kõrgharidusega kultuuritöötajate palk püsib vähemalt maakonna keskmisel tasemel;	KOVide eelarvete kokkupanemisel arvestatakse statistikaameti keskmise palga näitajatega	2008-2013	X	X	X	X	X	X	KOVide eelarved	KOVid	

Lühendid:

KOV – kohalik omavalitsus

VV – vallavalitsus

LV – linnavalitsus

RE - riigieelarve

Kaasatud asjaomased huvitatud isikud ja asutused

Arengukava koostamise esimeses etapis osalesid oma ala spetsialistid. Arengukava koostamises lõi kaasa neli töögrupp: rahvakultuur, professionaalne kultuur, raamatukogu ja muuseumi.

Valdkondade töögruppide koosseis:

Rahvakultuur.

Töögrupi juht Rahvakultuuri Arendus-ja Koolituskeskuse Pärnumaa spetsialist Heli Kallasmaa.

Liikmed: Pärnu linna rahvakultuuri spetsialist Alli Põrk, Treimani rahvamaja juhataja Viljar Soomre, rahvatantsuansambli Kajakas juht Rita Mändla, koorijuht Hilja Vainula ja Pärnumaa Rahvakultuuri Keskseksi juhataja esimees Uudo Laane.

Professionaalse kultuuri töögrupp.

Töögrupi juht Pärnu Linnaorkestri direktor Kaija Pruel.

Liikmed: Pärnu linna kultuuriosakonna juhataja Jana Moosar, teater Endla haldusdirektor Roland Leesment, MTÜ Kultuurilabor ja Pärnu Linnagalerii direktor Karol Kallas ja Pärnu Kontserdimaja direktor Marika Pärk.

Raamatukogu töögrupp.

Töögrupi juht Pärnu Keskraamatukogu maaraamatukogude peaspetsialist Lenna Eliste.

Liikmed: Pärnu Keskraamatukogu direktor Saima Andla, keskraamatukogu arendusspetsialist Heinike Sinijärv ja Audru valla raamatukogu juhataja Piret Reili ja Aruvälja raamatukogu juhataja Malle Kiis.

Muuseumi töögrupp.

Töögrupi juht Pärnu muuseumi direktor Aldur Vunk.

Liikmed: Pärnu muuseumi peavarahoidja Sille Rees, Tori muuseumi juhataja Lea Puust, Seljametsa muuseumi juhataja Laine Järvemäe, Riisa muuseumi juhataja Milla Jaksi, Varbla muuseumi esindaja Rene Kask, Koonga Koolimuuseumi juhataja Riina Kappak, Pärnu-Jaagupi Koolimuuseumi juhataja Anne Algo ja Vändra muuseumi juhataja Helju Ringenberg.

Arengukava teises, ülevaatavas ja kooskõlastavas etapis osalesid Pärnu maakonna valdade kultuurijuhid ja –töötajad.

Arengukava kooskõlastatakse Pärnumaa Omavalitsuste Liidu juhatausega.

Arengukava aitas välja töötada ja kokku kirjutada Kultuuriministeeriumi muusikanõunik Marko Lõhmus.

Teemajuht Pärnu maavalitsuse kultuurinõunik Eha Ristimets.

Arengukava uuendamise kord

Arengukava vaadatakse üle 2009. ja 2011.aastal. Uue Pärnu maakonna kultuurivaldkonna arengukava väljatöötamise ettevalmistamist alustatakse 2012.aastal.

Tegevuskava kuulub üle vaatamisele ja täiendamisele vastavalt vajadusele, kuid mitte vähem kui kord aastas.